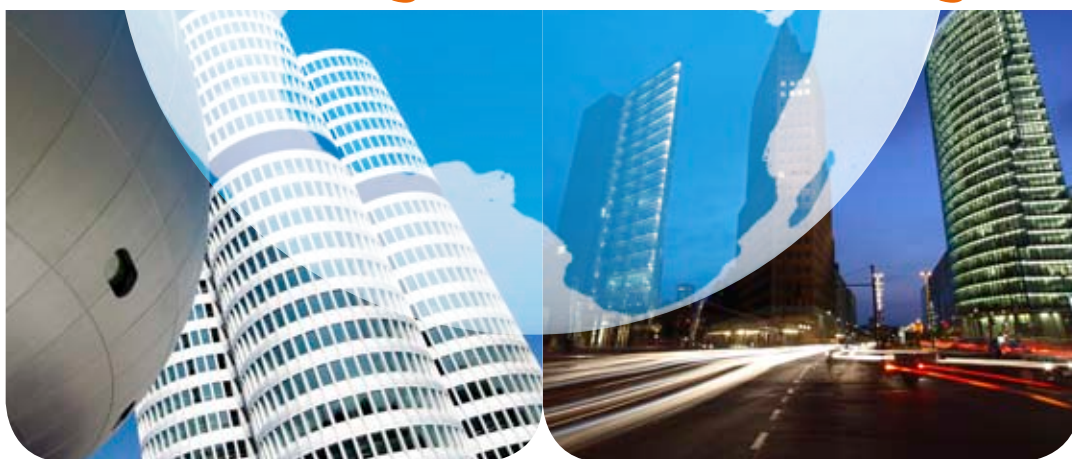

VESTIGINGSPLAATSFACTOREN

Globalisering en de Duitse regio's

Praktische Opdracht bij de tekst 'Globalisering en de Duitse regio's' in het Naslagwerk Geografie van het Duitslandweb

Niveau: 4/5 HAVO/VWO

Domein: Wereld

Trefwoorden: Globalisering, economische kenmerken, regio's, vestigingsplaatsfactoren, multinationale ondernemingen

SLU: 4

DUISSLAND INSTITUUT

COLOFON

Redactie: Pieter Creemer • Fotorechten: iStockphoto • Vormgeving: Max Beinema
© 2007 Duitsland Instituut Amsterdam • www.duitslandinstituut.nl • www.duitslandweb.nl

Docent-informatie

Voor u ligt een **praktische opdracht** voor de Tweede Fase over **vestigingsplaatsfactoren** van Duitse regio's. De leerling is in deze opdracht bezig met de gevolgen van de **globalisering** op regionaal schaalniveau. De leerling inventariseert in deze opdracht de **economische kenmerken** van vier Duitse regio's en combineert deze met de behoeftes van een drietal Amerikaanse **multinationale ondernemingen**. Zo wordt duidelijk wat de succesfactoren van een regio kunnen zijn.

De leerlingen maken gebruik van de tekst 'Regio's en globalisering' van het Naslagwerk Geografie op het Duitslandweb. Deze tekst is speciaal door het Duitsland Instituut Amsterdam geschreven voor leerlingen van het middelbaar onderwijs.

<http://www.duitslandweb.nl/naslagwerk/naslagwerk/Geografie/Regio-s-en-globalisering.html>

Verder worden zij verwezen naar websites van enkele Duitse regio's. Kennis van de Engelse en of Duitse taal is hierbij een vereiste.

De in Duitsland gekozen regio's zijn Mecklenburg-Vorpommern, het Ruhrgebied, Beieren en Berlijn. Dit zijn alle vier regio's die in hoge mate te maken hebben met globalisering. Enerzijds omdat veel bedrijvigheid verplaatst wordt naar lagelonenlanden, anderzijds omdat de regio's door de Duitse vereniging en de uitbreiding van de EU geconfronteerd worden met nieuwe kansen en problemen.

De praktische opdracht kan op school in een computerlokaal worden gemaakt of thuis als huiswerkopdracht. De presentatievorm is een verslag.

Voor de leerling

Duitsland maakt als grootste economie van Europa volop deel uit van de wereldeconomie. De steeds voortgaande wereldwijde uitwisseling van geld, kennis, goederen en personen noemen we globalisering. Veel bedrijven werken inmiddels wereldwijd en dragen zo bij aan de globalisering. We noemen die bedrijven internationals of transnationale ondernemingen. Deze bedrijven zijn steeds wereldwijd op zoek naar gunstige locaties om zich te vestigen. Zij doen dit om zo dicht mogelijk bij hun afnemers of grondstoffen te zitten, of om de loonkosten te drukken. Anderzijds proberen regio's in de hele wereld zoveel mogelijk van deze internationale bedrijven binnen te halen. Zij zouden de regionale economie enorm kunnen stimuleren. In deze opdracht leer je waar bedrijven op letten als zij op zoek gaan naar een nieuwe vestigingsplaats.

Je bent medewerker van de Amerikaanse ambassade in Berlijn. Het Ministerie van Handel (Department of Commerce) van de Verenigde Staten heeft jou gevraagd om onderzoek te doen naar de beste locatie voor drie Amerikaanse bedrijven die zich in Duitsland willen vestigen. De resultaten van je onderzoek zullen worden geplaatst op de site www.export.gov. Amerikaanse bedrijven vinden hier informatie over landen waar ze handel mee gaan drijven.

DE BEDRIJVEN

1. Hummer

Hummer is een automerk dat vooral XXL auto's bouwt. Het merk is onderdeel van de grootste autofabrikant ter wereld, General Motors (GM). De vraag naar Hummers in Europa is de laatste jaren sterk gestegen. GM overweegt daarom om de Hummer in Europa zelf te bouwen. De voordelen hiervan zijn lagere transportkosten en vooral lagere invoerbelastingen. De invoerbelasting die de EU heft op auto's uit de VS is namelijk erg hoog. Wanneer deze auto's in Europese fabrieken worden gebouwd, hoeft GM geen invoerbelasting te betalen.

GM heeft besloten om een fabriek te bouwen in Duitsland om een aantal redenen; GM heeft al goede ervaring met het land omdat de Opel-fabrieken er staan, ook onderdeel van GM. Verder heeft Duitsland een centrale ligging en een goede infrastructuur. Het land heeft een stabiele regering en goede regelgeving. Het ondernemersklimaat is er dus goed. Erg belangrijk voor GM is dat Duitsland al een grote auto-industrie heeft. Er zijn veel fabrieken die auto-onderdelen maken en dus als toeleverancier kunnen dienen. Tenslotte heeft Duitsland veel technisch opgeleid personeel dat in de fabrieken kan werken. www.gm.com

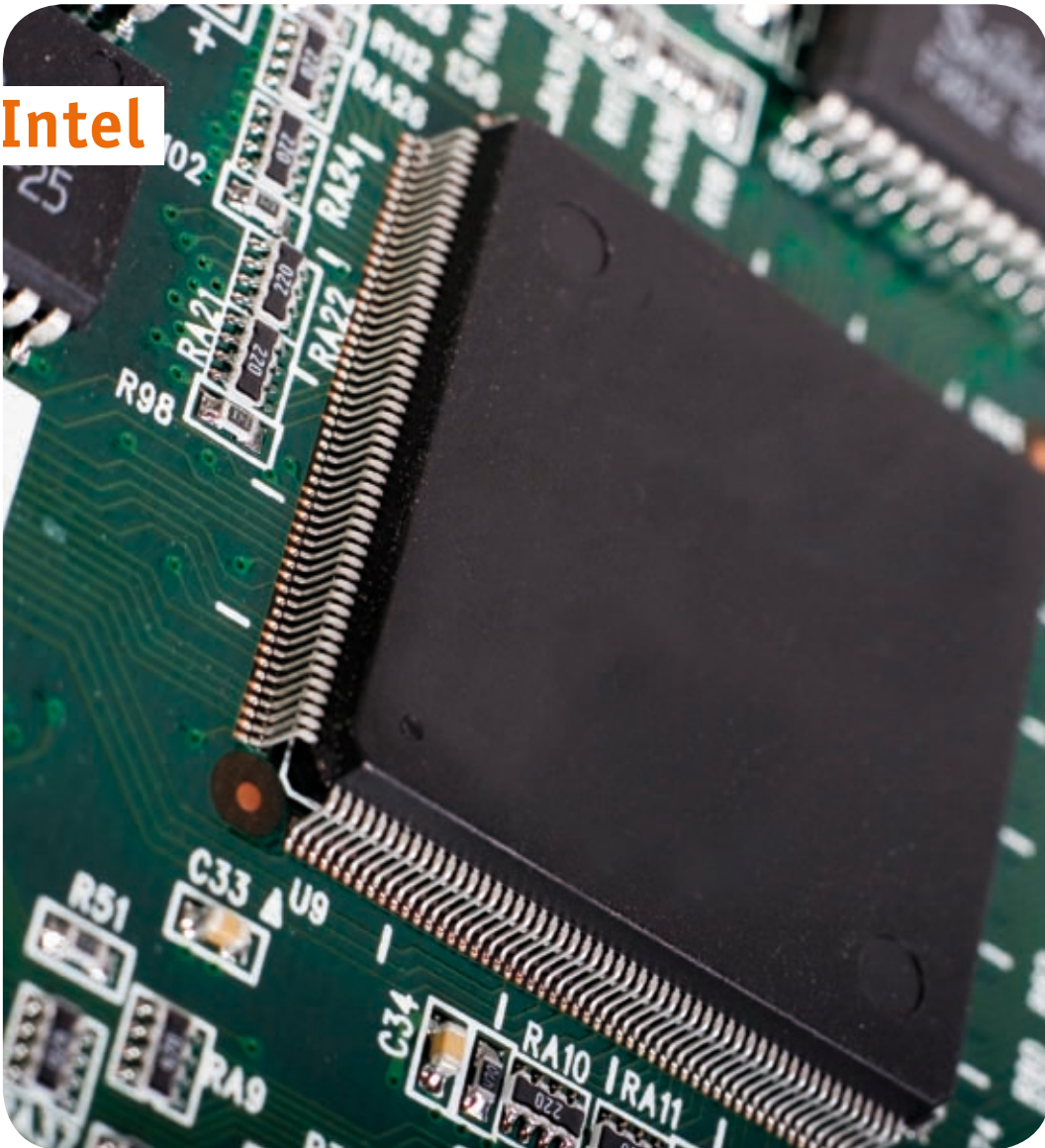
2. MoMA

The Museum of Modern Art (MoMA) in New York is één van de meest toonaangevende musea ter wereld op het gebied van moderne kunst en design. Jaarlijks trekt het museum in New York grote hoeveelheden bezoekers van over de hele wereld. Om nog meer bezoekers de kans te geven om de tentoonstellingen van het museum te bezoeken, heeft het MoMA besloten om in alle werelddelen een nevenvestiging te openen.

Voor de Europese bezoekers wil het MoMA een museum in Duitsland openen. De reden is dat het museum een groot aantal kunstwerken van oorspronkelijk Duitse kunstenaars heeft. Verder ligt Duitsland centraal en is door de goede infrastructuur goed bereikbaar. Ook heeft Duitsland de laatste jaren na de hereniging en de vele veranderingen op economisch en cultureel gebied een hip imago opgebouwd. Het MoMA zoekt een locatie die past bij hun moderne imago en waar veel kunstliefhebbers samenkomen. De enige vraag is nog: Waar in Duitsland is de beste locatie? www.moma.org

3. Intel

Intel is een van oorsprong Amerikaans bedrijf uit Californië dat zich specialiseert in het maken van chips, moederborden, software en andere componenten van computers, computernetwerken en communicatiesystemen. Intel is vooral bekend van de Pentium microprocessors die in de meeste hedendaagse personal computers zitten.

Het bedrijf wil een vestiging in Duitsland openen die zich specialiseert in het ontwikkelen en produceren van de nieuwste generatie microchips. Duitsland is gekozen vanwege het hoge opleidingsniveau van de werknemers, de uitstekende netwerkverbindingen en het gunstige ondernemersklimaat. Verder zoekt Intel een locatie dicht bij de Centraal- en Oost-Europese landen waar veel fabrikanten van computer hardware zitten. Zij zijn de belangrijkste afnemers van de Intel-chips.

www.intel.com

DE OPDRACHT

Schrijf een rapport voor het Department of Commerce waarin je vertelt wat de beste locatie is voor de bovengenoemde bedrijven. Je hebt de keuze uit vier regio's in Duitsland: Berlijn, het Ruhrgebied, Mecklenburg-Vorpommern en Beieren. Dit rapport is uiteindelijk geschikt om op de webpagina www.export.gov te worden geplaatst. Een Engelse vertaling is niet nodig. Je voert deze opdracht uit aan de hand van de onderstaande deelopdrachten.

Opdracht 1 Bedrijfsprofiel

Om te onderzoeken in welke Duitse regio ieder bedrijf past, moet je weten welke vestigingsplaatsfactoren voor ieder bedrijf van belang is.

- Bezoek de websites van elk bedrijf en vul onderstaande tabel in voor elk van de drie bedrijven.
- Bedenk eventueel nog een aantal andere vestigingsplaatsfactoren.
- Welke van de factoren is voor elk bedrijf het meest belangrijk? Maak per bedrijf een rangorde van de vestigingsplaatsfactoren.

Aanwezig op de vestigingsplaats	Belangrijk	Matig	Onbelangrijk
Grondstoffen			
Toeleveranciers			
Hoog/specialistisch opgeleid personeel			
Grote aantallen laag opgeleid personeel			
Afnemers/doelgroep dichtbij			
Locatie maakt onderdeel uit van het imago van het bedrijf			
Infrastructuur (wegen, spoor, water, vliegtuigen, internet)			
Lage loonkosten			
Internationale omgeving*			
Nabijheid soortgelijke bedrijven			
Prettige woonomgeving voor werknemers**			

* De aanwezigheid van veel andere internationale bedrijven/instellingen. Dit kan belangrijk zijn om een netwerk van klanten en toeleveranciers te creëren.

** Een prettige woonomgeving kan doorslaggevend zijn voor een internationaal bedrijf met hoogopgeleid personeel om zich ergens te vestigen.

Opdracht 2 Vestigingsplaatsvoordelen Regio's

1. Vorm voor jezelf een beeld van de vier regio's door de tekst 'Regio's en globalisering' te lezen in het Naslagwerk op het Duitslandweb:
<http://www.duitslandweb.nl/naslagwerk/naslagwerk/Geografie/Regio-s-en-globalisering.html>
2. Maak voor elk van de vier deelgebieden een lijst met de belangrijkste vestigingsplaatsfactoren. Eventueel kun je onderstaande tabel hiervoor gebruiken.

Vestigingsplaatsfactoren van de regio	Sterk aanwezig	Matig aanwezig	Niet aanwezig
Grondstoffen: ■ ..... ■ ..... ■			
Toeleveranciers: ■ ..... ■ ..... ■			
Hoog/ specialistisch opgeleid personeel			
Grote aantallen laag opgeleid personeel			
Afnemers/ doelgroep dichtbij			
Locatie maakt onderdeel uit van het imago van het bedrijf			
Infrastructuur ■ ..... ■ ..... ■			
Lage loonkosten			
Internationale omgeving*			
Nabijheid soortgelijke bedrijven: ■ ..... ■ ..... ■			
Prettige woonomgeving voor werknemers**			

* De aanwezigheid van veel andere internationale bedrijven/instellingen. Dit kan belangrijk zijn om een netwerk van klanten en toeleveranciers te creëren.

** Een prettige woonomgeving kan doorslaggevend zijn voor een internationaal bedrijf met hoogopgeleid personeel om zich ergens te vestigen.

3. Elke van de vier Duitse regio's promoot zichzelf op een eigen website met een aantal vestigingsplaatsfactoren. Welke zijn dit? Bestudeer onderstaande bronnen en inventariseer de genoemde vestigingsplaatsvoordelen van elke regio.

Bronnen

<http://www.invest-in-bavaria.de/Gruende/index.html?PHPSESSID=5c30337abbab5b100c7b26ec95397d4b>

<http://www.investorenportal-mv.de/>

<http://www.berlin.de/berlin-im-ueberblick/wirtschaft/standortvorteile.en.html>

Voor het Ruhrgebied bezoek je de website van Nordrhein Westfalen, de deelstaat waarin de regio ligt: <http://www.nrw.de/Nordrhein-Westfalen/index.php>

<http://www.invest-in-germany.de/en/>

Grote Bosatlas ■ 53^e editie: kaarten 90, 92, 93D, 103, 104 ■ 52^e editie: 78, 82, 83, 95, 96

Zoek zelf naar extra informatiebronnen. Vergeet deze niet te vermelden in je bronnenlijst!

Opdracht 3 Matching

Combineer nu de gegevens van opdracht 1 en 2 met elkaar. Welke locatie sluit het beste aan bij de wensen van ieder bedrijf?

Opdracht 4 Rapportage

Schrijf nu je rapportage voor de Amerikaanse overheid. Het rapport kun je op de volgende manier indelen:

Inleiding

- Korte uitleg van de opdracht
- Vestigingsplaatsvoordelen van Duitsland algemeen

Paragraaf 1

- Beschrijving van de wensen van Hummer (**vestigingsplaatsfactoren**)
- Beschrijving van de gekozen regio (**vestigingsplaatsvoordelen**)
- Waarom gekozen voor deze regio?

Paragraaf 2 & 3

- Hetzelfde als in paragraaf 1, maar dan voor MoMA en Intel
- Maak in je rapportage uitgebreid gebruik van kaartmateriaal, informatie van het Duitsland-web en de websites van de bedrijven en regio's. Originaliteit wordt op prijs gesteld!

Bronnen

Vergeet niet om je gebruikte bronnen te vermelden!
(N.B. Zoekmachines als Google zijn geen bronnen, vermeld dus de gegevens van de adresbalk van de door jou gebruikte websites.)

Bijlagen

Voeg ook de tabellen toe die je bij opdracht 1, 2 en 3 gemaakt hebt.